

nýbrž právní podstata výroku. Právní názor odvolacího soudu, že poškození stalo se nepozorností kočího, sdílí i soud dovolací, poukazuje k správnému odůvodnění odvolacího soudu a podotýká, že nezáleží na tom, že, jak tvrdila žalující strana, opomenul brzdu utáhnouti; dosti na tom, že za daného stavu věci poškození jinak, než právě neobezřetností kočího, vůbec státi se nemohlo. Za zavinění kočího ručí žalovaná firma žalobkyni dle § 1313 a) obč. zák. Tímto zákonným předpisem došla výrazu zásada, dle níž v smluvním poměru zavinění osob, jichž k splnění smlouvy jednou stranou bylo použito, platí v poměru k druhému smluvníkovi jakoby zavinění strany samé. Při tom jest lhostejno, zda pomocník plnící strany ustanoven byl od této přímo či nepřímo prostřednictvím pomocníka, jehož smluvní strana byla přímo úkonem pověřila. Zákonným důvodem předpisu § 1313 a) obč. zák. byla úvaha, že smluvník nemá vlivu a nemá vědomosti v tom směru, komu druhá strana splnění jako pomocníku ukládá, a že jest proto spravedливо, přesunouti risiko na toho, kdo pomocníků používá a má tudíž možnost a povinnost, o jich schopnosti se přesvědčiti. Strana k plnění oprávněná může žádati, by, co ujednáno, se jí dostalo, strana, zavázaná k plnění, jest povinna, je uskutečniti. Jak je uskuteční, zda-li to, co předsevzítí jest, předsevezme sama nebo dá předsevzítí jinými, jest její věcí a jde na její účet a nebezpečí. Použije-li tudíž pomocníka a tento zase úkon dále přenese na osobu třetí, nedotýká se tato okolnost strany k plnění oprávněné, nýbrž jediné strany k plnění zavázané, již ponecháno býti musí, by vypořádala se se svým pomocníkem, a tento, by vypořádal se s osobou, na niž převzatý úkon dále byl přenesl. Jestli však žalobní nárok odůvodněn ustanovením § 1313 a) obč. zák., netřeba dále zabývatí se otázkou, zda odůvodněn jest též předpisem § 1010 obč. zák. a zda v tomto směru jsou zde uplatňované dovolací důvody § 503 č. 2 a 4 c. ř. s.

Čís. 91.

Obchodní zvyklost, uschovávatí na příkaz komitentů tuzemskou bankou v cizozemsku zakoupené cizozemské cenné papíry u cizozemské bank, zbavuje tuzemskou banku povinnosti k náhradě škody z důvodu, že jí bylo poměry válečnými znemožněno, vrátiti tyto papíry na požádání komitentů.

(Rozh. ze dne 18. března 1919, Rv II 35/19.)

Žalovaná banka, která obstarávala pro žalobkyni na její příkazy od roku 1906 až do roku 1914 nákup a prodej různých cenných papírů, a zakoupila pro ni zejména i značný počet akcií dvou ruských bank, byla žalována na náhradu škody z důvodu, že uložila tyto akcie bez svolení žalobkyně a nejsou k tomu donucena poměry, v Paříži a Petrohradě. čímž se stalo, že žalobkyně nemohla po vypuknutí války vrácení těchto akcií od ní dosíci a prodati je osobě, která jí za ně právě nabídla velmi výhodnou cenu. — O b a n i ž š í s o u d o v é (krajský soud v Olomouci a vrchní zemský soud v Brně) uznali co do důvodu, že žalobní nárok není po právu. Z d ů v o d ů rozsudku soudu odvolacího: Jde o to, zda žalovaná banka jest žalobkyni práva ze škody, kterou jí způsobila tím,

že, zakoupivši pro ni na její příkaz ruské akcie, s nimiž se obchoduje jen na burzách petrohradské a pařížské, nepřevezla je do tuzemska do vlastního depot, nýbrž odevzdala je do uschování spráteným bankám v Petrohradě a v Paříži, čímž bylo žalobkyni následkem válečných událostí znemožněno, akcie ty toho času zpeněžit. Ve případě našem uzavřely strany, jež k sobě byly původně v poměru komisionářském, smlouvu schovací tím, že žalovaná oznámivši žalobkyni, že pro ni papíry zakoupila, s ní zároveň sdělila, že papíry ty uložila do jejího depot, pokud se týče je k němu připojila, že žalobkyně vzala sdělení to bez námitek na vědomí a udělila jí pak další příkazy, jež žalovaná týmž způsobem vyřizovala, a že se tak dělo po léta. Prováděje odvolací důvod nesprávného posouzení rozepře po stránce právní, přehlíží žalobkyně, že důkazem znaleckým jest zjištěno, že při nákupu cizozemských papírů v cizozemsku bankou tuzemskou, jež k tomu dostala od komitenta příkaz, jest uschování zakoupených akcií u sprátených cizozemských bank ze závažných hmotných důvodů pravidlem všeobecným, jehož bylo tudíž dbáti i žalované bance podle čl. 1, 278 a 279 obch. zák. Tato obchodní zvyklost není ani tak s výhodou pro banky, jako spíše pro uschovatele, jmenovitě u takových cizozemských papírů, u kterých se odstřihují a vyměňují kupony, neb u nichž se uplatňují odběrná práva na nové akcie, jež vyžadují bez výjimky předlohy skutečných titulů. Žalovaná banka nemusila si tudíž opatřiti k tomuto normálně obvyklému způsobu uschování také ještě výslovný souhlas žalobkyně, naopak by bylo bývalo povinností uschovatelky, chtěla-li, by akcie ty odchylkou od tohoto všeobecně obvyklého pravidla se převezly do tuzemska, by dala žalované k tomu nutné zvláštní příkazy, což se však nestalo, přesto že manžel žalobkyně, který v případě tomto jednal jako její zmocněnec, musil již po obdržení prvních zpráv žalované o nákupu sporných akcií seznati (§ 1297 obč. zák.), že tyto v cizozemsku zakoupené akcie nebyly do tuzemska nikdy přivezeny a žalovanou zde do uschování převzaty. Měloť mu napadnouti, že nebyla účtována zasilací porta, pojistné a kolky atd. a to ani bezprostředně po nákupu akcií v Petrohradě a v Paříži, ani později při výměně kuponů a při uplatňování odběrných práv, a že žalovaná, prodávši na jeho příkaz část těchto akcií a podávši mu o tom zprávu, odečetla při tom provisi a kotáží v Petrohradě. Z toho plyne, že žalobkyně byla s tím mlčky srozuměna, by ruské akcie, jež pro ni žalovaná zakoupila, byly ponechány v cizozemsku a to tam, kde byly koupeny. Byl-li však schovatel dovolen mlčky dohled třetí osobou, nebo bylo-li to za daných poměrů nutno, pak ručí jen za nedbalost ve výběru (§ 1315 obč. zák.). Po této stránce nepřednesla žalobkyně ničeho, co by tomu i jen nasvědčovalo, že žalovaná uschovala tyto akcie u nějaké nezpůsobilé neb nereelní banky v Petrohradě nebo v Paříži. Poněvadž však schovatel ručí za škodu nahodilou, která potkala věc uloženou u osoby třetí, pouze tehdy, byla-li náhoda ta následkem nějakého jednání, které se nesrovnává s povinnostmi, nemůže ani s tohoto hlediska býti o ručení žalované řeči. Nemůže proto žalobkyně dnes, kdy následkem válečných poměrů se ukázalo, že všeobecně obvyklé ponechávání hodnot cizozemských v cizozemsku jest, pokud jde o možnost okamžité dispozice s nimi, náhodou nevýhodno, přisumovati risiko s držením ruských akcií, ať se již nacházejí kdekoliv, jak to dokazují válečná opatření ruské vlády, vždycky spojené na žalovanou

a činiti ji právu z toho, že dbala správně příslušných všeobecných obchodních zvyklostí, to tím méně, ana žalobkyně požívala po léta i značných výhod těchto zvyklostí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, mezi jiným z těchto

důvodů:

Ani dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci není opodstatněn; neboť na zjištěný skutkový děj bylo zákona správně užito. Soudy nižšími bylo zjištěno, že žalovaná banka nyní není s to, by se spornými akciemi disponovala a zjistil též odvolací soud nezávadně, aniž by to bylo v odporu se spisy, že žalobkyně, třebaže jen mlčky, byla srozuměna s ponecháním akcií v cizozemsku. Žalobkyně netvrdila také, že by žalované bylo lze přičítati vinu při volbě cizozemských bank; pouhou domněnkou jest její názor, že by jí bylo bývalo možno prostřednictvím velkých bank v neutrální cizině dosíci sporných cenných papírů, neboť o opaku svědčí zjištěný v Rusku a Francii vydaný zákaz konati výplaty cizozemcům. Za těchto okolností nelze, vzhledem k tomu, že dle zákona nebylo k uložení resp. uschování sporných akcií v cizině potřebí výslovného svolení žalobkyně, žalovanou banku činiti zodpovědnou za to, že jí bylo následkem vypuknutí války v roce 1914 znemožněno disponovati jimi a vydati je žalobkyni. O nějakém zavinění žalované banky nelze tu mluvit, a proto ve smyslu § 964 resp. 965 obč. zák. není též povinna k náhradě škody. Tvzení dovolání, že povinnost žalované k náhradě ceny předmětů do uschování převzatých, nemůže-li je vrátiti, jest zákonným dogmatem, odporuje přímo citovaným zákonným předpisům. Uvádí-li žalobkyně dále ve svém dovolání, že obchodní zvyklost nikdy se nemůže vyvinouti proti zákonu, že strany musí znáti existující obchodní zvyklost, má-li jí býti použito, jest to vzhledem k tomu, co bylo shora uvedeno, právě tak bezvýznamno, jako její další vývody o významu sdělení žalované banky týkajícího se nákupu a zařazení koupených papírů do depot žalobkyně resp. připsání jich k dobru na účet její.

Čís. 92.

Nepřípustnost námitky, že smlouva byla uzavřena na oko, vůči třetí osobě, která v důvěře v prohlášení nabyla práv (§ 916 odst. 2 obč. zák.).

Nastoupila-li na místo zboží, které mělo býti prodávajícím dle smlouvy dodáno, které však bez jeho viny náhodou dodáno býti nemohlo (porěvadž bylo úřadem rekvírováno), vyšší cena prodejší, než jaká byla ujednána s původním kupcem, má tento vůči prodávajícímu nárok na docílený přeplatek.

(Rozh. ze dne 18. března 1919, Rv II 78/19.)

Závěrním listem ze dne 30. září 1916 zavázal se žalovaný, že dodá žalobci do konce února 1917 10 vagonů kyselého zelí, 100 kg za 42 K, dodal mu však pouze 5 vagonů. Poněvadž v březnu 1917 bylo žalovanému všecko zelí politickým úřadem rekvírováno a zapláceno mu za každých 100 kg 48 K, tvrdil žalobce, že se žalovaný obohatil tímto zabavením a výhodnějším prodejem na jeho škodu o 3000 K, a žaloval na